

SKIBET ER LADET
MED RETTIGHEDER

DA OMKREJLT

Indhold

Dilemmaøvelse. Eleverne forestiller sig, at de skal sejle til et nyt kontinent, men for at nå frem må de vælge, hvilke nødvendige eller unødvendige ting, de vil kaste over bord, og dermed hvilke der bliver grundsten i et nyt samfund, de skal til at bygge op. Eleverne skal forholde sig til både værdier, principper, ting og goder – konkret eller i begrebsform – som de skal diskutere betydningen af.

Formål

At eleverne reflekterer over demokratiske og menneskeretlige værdier og over grundsten i et demokratisk samfund, og at de forholder sig til, hvad der er grundsten i et samfund i forhold til hvilke ting, der blot er rare at have.

Fag

I relation til trinmål for faget dansk efter 4. klassetrin arbejdes der med at videreudvikle ordforråd, begreber og faglige udtryk. Eleverne forholder sig til holdninger og værdier, og der arbejdes med at give udtryk for fantasi og følelser. Efter 6. klassetrin kan der endvidere arbejdes med at forholde sig til udtryk for værdier i andres udsagn.

I relation til trinmål for faget kristendomskundskab efter både 3. og 6. klassetrin arbejdes der med at udtrykke sig om almene tilværelsesspørgsmål med bevidst brug af faglige begreber og at kunne give eksempler på sammenhænge mellem værdier, normer og adfærd.

Tidsforbrug

1 - 2 lektioner

Materialer

Konvolutter

Kopier af ønske- og behovskort svarende til antallet af grupper. Hver gruppe består af 4 -5 elever (bilag 1)

Lim eller dobbelklæbende tape

Papir

Beskrivelse

1. Introducer aktiviteten

Inddel eleverne i mindre grupper (skibe) med 4 -5 elever i hver, og bed dem forestille sig, at de er ved at sætte sejl og begive sig på vej mod et fremmed kontinent. Destinationen er ubeboet, så når de ankommer, vil de være pionerer, som skal skabe et nyt samfund. De skal sørge for at have nogle gode grundsten med sig om bord (kort med ting, værdier og grundprincipper), når de skal til at opbygge nye samfund. Giv hver gruppe en konvolut med alle kortene. Forklar imens, at dette er de ting, de får med på skibet til brug for at opbygge et samfund og dermed en ny tilværelse. Bed hver gruppe åbne konvolutten, sprede samtlige kort ud og se grundigt på dem.

2. Hold et kort oplæg

For at eleverne kan diskutere værdierne på et informeret grundlag, holdes et læreroplæg, hvor de kort, som umiddelbart kan være svære at forstå, gennemgås med eleverne. Hvad vil 'en håndfuld dommere og domstole' fx kunne tilbyde det nye samfund? Hvad kan man bruge 'stemmesedler' til?

Nogle af tingene på kortene er med vilje tvetydige for at stimulere til debat om, hvad der definerer noget nødvendigt. Fx kan en mobiltelefon blive anset som en luksus af nogle og en nødvendighed af andre. Kvalificer eventuelt diskussionen ved at vise Maslows behovspyramide, og afklar over for eleverne, at der er tale om forskellige typer af behov/nødvendigheder.

Sørg evt. for et ekstra par blanke kort, så eleverne har mulighed for at tilføje nogle ting, de mener, de vil kunne få brug for eller gerne vil have med.

3. Kør aktiviteten

Forklar, at båden nu er ved at stævne ud, og begynd fortællingen sådan her:

Til at begynde med er sejladsen meget behagelig. Solen skinner og havet er blikstille. Men med ét opstår der en storm, og skibet gynger faretruende. Faktisk er det tæt på at synke! I må derfor smide tre af jeres kort overbord for at holde skibet flydende.

Bed alle i gruppen beslutte, hvilke ting de vil opgive. Forklar, at de ikke vil kunne få tingene tilbage senere. Saml kortene, som er blevet smidt overbord, sammen i en bunke.

Vend tilbage til fortællingen:

Endelig er stormen stilnet af. Alle er meget lettede. Imidlertid hører I i vejrudsigten, at en kategori 5-orkan er på vej direkte mod skibet. Hvis I skal overleve orkanen, er I nødt til at smide endnu tre kort overbord! Husk: Smid ikke noget væk, som I kan få brug for, når I skal overleve i et nyt land og skabe et velfungerende samfund og en god tilværelse.

Ligesom før samles kortene, som smides overbord, sammen i en separat bunke. Understreg igen, at de ting, de vælger fra, ikke kan genvindes, og at de ting, de beholder, skal være nødvendige i opbygningen af det nye land, og ikke blot til at overleve, indtil de bliver 'reddet'.

Vend tilbage til fortællingen:

Pyh - det var tæt på! Nu er I næsten kommet frem til det nye kontinent. Alle er meget spændte. Lige da I ser land i horisonten, støder en kæmpe hval ind i skibets side. I er nødt til at smide endnu tre kort overbord for at gøre båden endnu lettere!

Saml og put kortene i en bunke.

4. Vis og fortæl

Bekendtgør, at alle nu er nået sikkert frem til det nye kontinent og er klar til at bygge et nyt land op. Bed hver gruppe lime eller tape deres resterende kort fast til en planche, så alle kan se, hvad de har valgt at tage med til det nye land. Har de alt, hvad der skal til for at overleve? For at vokse op og udvikles godt? For at et samfund kan fungere? Bed hver gruppe hænge deres papir op, så alle kan se dem – f.eks. på tavlen – og bagefter forklare, hvad de tager med til det nye land. Efter hver endt forklaring, spørg da hele gruppen: "Mangler I noget, I vil have brug for for at overleve? For at vokse og udvikle Jer? For at skabe et godt samfund?"

Refleksion og opsamling

Afrund aktiviteten ved at stille spørgsmål såsom:

- Hvordan besluttede I, hvad I kunne klare jer uden?
- Var nogle beslutninger svære? Hvilke?
- Var der uenighed i gruppen om, hvad I skulle beholde, og hvad I skulle smide over bord? Hvordan klarede I at løse disse uenigheder?
- Har alle mennesker de samme behov? Hvem kan have forskellige behov?
- Havde I, hvad I havde brug for for at overleve?
- Havde I, hvad I havde brug for for at vokse og udvikle Jer?
- Har I ønske- og behovskort, der omhandler både jeres overlevelse, jeres udvikling og samfundets udvikling?
- Hvilke værdier har I med til det nye kontinent?
- Hvordan vil de værdier, I har med, præge det nye samfunds normer og borgernes adfærd?
- Hvordan vil jeres samfund se ud om 10 år?
- Er I overraskede over, hvilke kort der er tilbage?
- Hvis I skulle lave øvelsen igen, ville I så beholde de samme kort?

Understreg, at menneskerettigheder er baseret på menneskelige behov: de ting, som ethvert menneske har brug for for at overleve, vokse og udvikles godt og leve et værdigt liv.

Stil spørgsmål såsom:

- Hvad ville der ske i det nye land, hvis I ikke havde ___? (Vælg flere forskellige eksempler fra kortene).

Supplerende litteratur

Øvelsen fungerer fint som opfølgning på [Barnets bedste](#), som diskuterer menneskelige behov som basis for rettigheder.

Bilag 1: Kort med ting, værdier og grundprincipper

Kopier og klip ud.

Mulighed for at sige min mening

Penge jeg selv kan bruge, som jeg vil

Rent vand

Hegn til at skærme for udefrakommende

Computer og internetadgang

Retten til ikke at blive mobbet eller diskrimineret

En leder

Stemmesedler

Rent miljø

Pas

Mobiltelefon

Sodavand og burger

Mulighed for at udøve min religion eller tro

Mulighed for hvile og leg

Avis og TV

En håndfuld dommere og domstole

Et rart hjem

Moderne tøj

Beskyttelse mod misbrug

Uddannelse

En grundlov

Sund mad

Ferie ved stranden

Læger

Politi

Cykel

Elevråd